

A Kúria a dr. Benkő Ferenc ügyvéd által képviselt felperesnek a Csiziné dr. Urbán Melinda közalkalmazott által képviselt alperes ellen közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és járulékai iránt a Miskolci Munkaügyi Bíróságnál 9.M.1334/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.20.879/2011/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.20.879/2011/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében az alperes 2010. július 26-án kelt fegyelmi határozata jogellenességének megállapítását és annak hatályon kívül helyezését kérte a jogellenességhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazása mellett. A közalkalmazotti jogviszonya helyreállítását nem igényelte. A Miskolci Munkaügyi Bíróság 9.M.1334/2010/5. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes fegyelmi határozata jogellenes, és kötelezte a munkáltatót elmaradt munkabér és annak kamata, továbbá 8 havi átlagkeresetnek megfelelő összegként 808.800 forint megfizetésére. Kötelezte továbbá az alperest 80.000 forint perköltség és 3.500 forint állam által előlegezett költség viselésére azzal, hogy az eljárási illeték az államot terheli. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1997. június 2-ától állt az alperesnél közalkalmazotti jogviszonyban gépkocsivezetőként. A munkáltató igazgatója 2005. január 24-én a felperest írásbeli figyelmeztetésben részesítette, majd 2007. január 11-én megrovás fegyelmi büntetést szabott ki. A felperes 2007. október 18-án ismét írásbeli figyelmeztetésben részesült. Az alperes igazgatója a 2010. május 27-én kelt iratában a felperessel szemben fegyelmi eljárást indított a közalkalmazotti jogviszonyából eredő kötelezettségszegése vétkes megszegése miatt, munkafeladat nem megfelelő végzése tárgyában. Rögzítette, hogy 2010. május 18-án az árvízi védekezés során gépjárművezetői feladatokat látott el. 13 óra 40 perckor a katasztrófhelyzet ellenére a tűzoltóság kérelmére a tömlőt nem szállította ki, a munkavégzést megtagadta a közeli munkaidő végére hivatkozással. Azon eljárást is a felperes terhére róta, hogy 2010. május 26-án R.-n a művelődési ház udvarán a füvesített, felázott talajra gépjárművel ráhajtott, a sárban elsüllyedt, a gépjárművet csak a fű és a gépjármű kerekének megrongálásával sikerült kihúzni, mindezt egymásután kétszer követte el. A vizsgálat ugyancsak kiterjedt azon felperesi magatartásra, amely szerint 2010. május 27-én kizárólag kollégája figyelmeztetésének köszönhetően került el Sz.-ben a leállított

damilos fűnyíró totálkárosra törését. Az alperes fegyelmi tanácsa 2010. július 26-án fegyelmi határozatával a felperest elbocsátás fegyelmi büntetéssel sújtotta, mivel a terhére rótt valamennyi cselekmény tekintetében a felelősségét megállapíthatónak látta. Az elsőfokú bíróság elsődlegesen kifejtette, hogy a fegyelmi eljárás lefolytatása során eljárásjogi szabálysértésre nem került sor. A munkaügyi bíróság az ügy érdemét vizsgálva utalt a Kjt. 45. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra. A felperesnek 2010. május 18-án nem volt túlmunka elrendelve, az alperes túlmunkára utóbb sem nem kötelezte, a tűzoltó által kért munka elvégzése pedig a munkaidejét meghaladóan lett volna teljesíthető. Nem volt olyan utasítás, hogy katasztrófhelyzetben a tűzoltó felkérését is köteles teljesíteni, ezért a bíróság szerint a felperes azzal, hogy a részére nem a munkáltatója által adott feladatot a munkaidejét meghaladóan nem teljesítette, nem követett el a közalkalmazotti jogviszonyából eredő súlyos, az elbocsátás fegyelmi büntetését megalapozó fegyelmi vétséget. A bíróság szerint a felperes azzal, hogy a feladat ellátása során gépjárművével ráhajtott R.-n a művelődési ház felázott talajára és elsüllyedt, nem követett el közalkalmazotti jogviszonyból eredő, az elbocsátás fegyelmi büntetését megalapozó fegyelmi vétséget. A közalkalmazott azzal, hogy elkerülte a fűnyíró totálkárosra törését - akkor is ha a kollégája figyelmeztetésének köszönhetően tette is - nem követett el a jogviszonyból eredő kötelezettségszegést, fegyelmi vétséget. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.20.879/2011/5. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Mellőzte az alperes előlegezett költség- és perköltség fizetésére kötelezését megállapítva, hogy az előlegezett költséget az állam viseli. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kimondta, hogy a 72.800 forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli. A másodfokú bíróság a tényállás kiegészítését követően utalt az Mt. 3. § (1) bekezdésében, 103. § (1) bekezdésében, illetve a 104. §-ában, valamint a 129. §-ában rögzítettekre. Az alperesnek, mint a helyi önkormányzat egyik költségvetési egységének feladatát képezte az árvíz okozta károsodás elhárításában közreműködő tűzoltóság szállítási igényének soronkívüli kielégítése, ennek kapcsán a 2010. május 18-án szóban kért szivattyútömlőnek a Cs. utcában lévő szivattyúhoz elszállítása. Az igény bejelentése a felperessel történt szóbeli közléssel megvalósult, a felperes annak teljesítése alól munkaidőben elzárkózott. A per adatai alapján megállapítható volt, hogy olyan teljesítményű szivattyú tömlőjének elszállítása vált szükségessé, amely percenként 1000 liter víz továbbítását biztosította, vagyis nagyteljesítményű, ipari jellegű volt, az elszállítási helye pedig az alperes telephelyének közelében volt. Ekként a szivattyú és a tömlő sajátosságai önmagukban nem igazolták a felperes által hivatkozott „maszek” munkavégzés szükségességét. A felperestől elvárható volt olyan magatartás tanúsítása, hogy vagy

a felkérőt tájékoztatja saját intézkedési jogosultságának hiányáról és az erre jogosult személy elérhetőségéről, vagy saját maga él a rendelkezésre bocsátott munkáltatói telefon használatával és tájékoztatja a felettesét a soronkívül teljesítendő igény felmerülésének tényéről, egyben utasítást kér a következő feladatra. Miután az alperes gépjármű üzemeltetési szabályzatának hatálya nemcsak a munkáltatóra, hanem a felperesre is kiterjed, szállítási igény teljesítésétől való elzárkózása, az igény közvetítésében tanúsított teljes passzivitása az adott rendkívüli körülményekre figyelemmel megvalósította a közalkalmazotti jogviszonyból származó, az előbbiekben idézettekben alapuló lényeges kötelezettség vétkes megszegését. A felperesnek a lekaszált fű elszállítására vonatkozó munkáltatói utasítást végre kellett hajtania. Ennek során vagy más módon kellett volna a fűvet a gépjárművére rakni, vagy ha úgy ítélte meg a feladatot, hogy az csak a vizes, átázott füves területre történő gépjárművel behajtással valósítható meg, akkor fel kellett volna hívnia az utasítás adó figyelmét a károsodás veszélyére. Amennyiben a felperes adott körülmények között nem tudta eldönteni, hogy hogyan végezze károkozás nélkül a kiadott munkafeladat végrehajtását, eligazítást kellett volna kérnie. A 2010. május 27-ei tolatás végrehajtása ugyancsak olyan módon került kivitelezésre, hogy a környezetben lévő személy szükségesnek tartotta a kár elhárítása, megelőzése érdekében a felperes figyelmeztetését. Ekként a felperes e tevékenységét olyan fokú gondatlansággal végezte, ami a felperes figyelmeztetésének szükségességét váltotta ki. Mindezen kötelezettségszegéseket együttesen értékelve és figyelembe véve a korábbi két figyelmeztetés és megrovás fegyelmi intézkedést is (EBH.2006.1440.) a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperestől nem volt elvárható a felperessel fennállt jogviszony fenntartása, mivel az együttműködési kötelezettségét sorozatosan megszegte. Ekként megalapozott volt a felperessel szemben a legsúlyosabb fegyelmi büntetés alkalmazása. A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

A felülvizsgálati érvelés szerint a felperesnek a munkaidő végén az általa használt gépjárművet tiszta állapotban kellett leadni, a takarításhoz szükséges idő pedig az Mt. 117. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a munkaidejébe beszámít. Mivel a szállítási igénynek a munkaidőben történő teljesítése önmagában is kétséges volt, a felperes elrendelt rendkívüli munkavégzés hiányában nem volt köteles a tűzoltótól érkező feladatot teljesíteni. A telephelyre érkezést követően haladéktalanul tájékoztatta a munkáltatóját a felmerült igényről, aki a kapott információ alapján sem rendelt el rendkívüli munkavégzést. A felperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítélete a Kjt. 34. § (1) bekezdés c) pontját is sérti. Az alperesnél hatályban lévő gépjármű üzemeltetési szabályzat II.4. pontja rendkívüli esemény kapcsán lehetőséget ad az eljáró

intézmény vezetőjének soron kívüli szállítás igénylésére. A felperes álláspontja szerint a soronkívüliség a 3 napos igénylési határidőt oldja fel, azonban ez nem jelenti azt, hogy az igényt ebben az esetben közvetlenül a gépjármű vezetőjével kell közölni. Vis major és rendkívüli helyzetekben a katasztrófavédelem területén dolgozók jogosultak rendkívüli intézkedések megtételére a technikai eszközök igénybevétele során. Itt a rendkívüli intézkedés köre a technikai eszköz igénybevételeire korlátozódik, és nem ad lehetőséget arra, hogy a kezelő személyzetnek a munkáltatón kívül más is elrendeljen rendkívüli munkavégzést. A felperes maga is részt vett az árvízi védekezésben, 2010. május 16-án reggel 7 órától a perbeli eseményig összesen 37 órát dolgozott és 20 órát pihent. Abban az esetben, ha a felperes megszegte volna a munkavégzésére irányadó szabályokat, az eset összes körülményét tekintve az elbocsátás fegyelmi büntetés nem áll arányban az elkövetett fegyelmi vétség súlyával. A másodfokú bíróságnak figyelembe kellett volna venni, hogy a felperes részére rendkívüli munkavégzés nem volt elrendelve, a különleges helyzetre irányadó szabályok nem egyértelműek, a felperes a telephelyre visszaérkezését követően közölte a munkáltatójával a szállítási igény felmerülését, akinek lehetősége lett volna bármilyen rendkívüli intézkedést megtenni. A bíróság nem értékelte, hogy a felperes maga is részt vett a védekezésben. 2010. május 26-án a felperes a munkáltató utasításainak megfelelően végezte a munkáját. Semmilyen károsodást nem okozott, ennek ellenére a másodfokú bíróság szerint ez megtörtént, pedig ezt a tényt semmilyen bizonyíték nem igazolja. A 2010. május 27-ei eseményre történő másodfokú bírósági hivatkozást sem támasztja alá semmilyen bizonyíték, a bíróság a felperes által vitatott alperesi hivatkozást fogadta el döntése alapjául. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. Hivatkozása szerint a munkavállaló részére a munkafeladatokat reggel 6 és délután 14 óra közötti időben a munkáltató határozza meg. Az ő hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy a munkavállalójának rendel-e el túlmunkavégzést [Mt. 127. § (1) bekezdés]. A felperes megszegte az Mt. 103. § (1) bekezdés b) és c) pontját, miszerint a munkavégzése során együttműködésre köteles, munkáját az elvárható gondossággal, szakértelemmel, a munkáltató utasítása szerint köteles végezni, szem előtt tartva a munkáltató gazdasági érdekeit. A felperes értesítési kötelezettségének nem tett eleget, amikor a vele közölt sürgős munkafeladatról - mely felettesi utasítást tett szükségessé a munkaidő további részében elvégzendő tevékenységet illetően - felettesét nem értesítette.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy az alperes feladatát képezte az árvíz sújtotta területen uralkodó rendkívüli

helyzetben a tűzoltóság szállítási igényeinek soronkívüli kielégítése. A felperes alaptalanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a tűzoltóság a soronkívüli igényét nem terjeszthette elő közvetlenül a gépkocsi vezetőjének. A jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül fejtette ki, hogy a közalkalmazotti jogviszonyban is irányadó Mt. 3. § (1) bekezdés és (3) bekezdésében szabályozott együttműködési kötelezettségből adódóan a felkérést követően a felperesnek a tűzoltóság képviselőjét tájékoztatnia kellett volna az eljárás rendjéről, az intézkedésre jogosult személy (felperes felettese) elérhetőségéről.

Alaptalan azon felülvizsgálati érvelés, hogy a munkáltató nem rendelt el túlmunkát, ennek hiányában pedig a felperest nem terhelte munkavégzési kötelezettség olyan szállítás esetében, amelynek munkaidőben való elvégzése kétséges volt. A közalkalmazotti jogviszonyban is alkalmazandó Mt. 104. § (1) és (2) bekezdés, valamint a 129. § (3) bekezdésében foglaltak alapján rendkívüli helyzetben a kiáradt és kárt okozó víz kiszivattyúzásában való közreműködés a felperes alapvető kötelezettsége volt külön elrendelt túlmunka hiányában is. A felkérés a tűzoltóság részéről munkaidőben érkezett, és a szivattyútömlőt rövid távon kellett volna szállítani. A jogerős ítélet alappal következtetett arra, hogy a felperes passzív, elzárkózó magatartása megvalósította a közalkalmazotti jogviszonyból származó lényeges kötelezettség vétkes megszegését [Kjt. 45. § (1) bekezdés]. A lekaszált fű összeszedésére vonatkozó utasítás végrehajtása körében helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a felperes amennyiben úgy ítélte meg, hogy a felázott, vizes területre gépjárművel történő behajtás a fűben, illetve a gépjárműben is károsodást idézhet elő, úgy a munkáltató figyelmét fel kellett volna hívnia annak veszélyére [Mt. 104. § (2) bekezdés]. Ezt elmulasztotta, amellyel az együttműködési kötelezettségét ugyancsak megsértette. A felperes bizonyítottan 2010. május 27-én tolatás végrehajtása során gondatlanul járt el, a munkáltató károsodásának bekövetkezése kizárólag munkatársa figyelmeztetése miatt volt elkerülhető. A felperesi magatartások - a tűzoltósággal való együttműködés hiánya önmagában - megalapozzák a munkáltató intézkedését. Az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló adatokat, bizonyítékokat, a felek nyilatkozatait a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően, egybevetés útján összességében értékelték, melyről a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően indokolási kötelezettségüknek eleget téve jogszerűen számot adtak. Mérlegelésük megfelelt a logika szabályainak, nem minősült iratellenesnek vagy kirívóan okszerűtlennek. A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. Az alperes perköltséget nem igényelt, ezért a Kúria a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján mellőzte e körben a határozathozatalt. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a, valamint a 73/2009. (XII.22.) IRM rendelet alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. október 3.

**Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hiteléül: Nné tisztviselő**